TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 22 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (EB) Nr. 861/2007 – Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra – 2 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 1 dalis – Taikymo sritis – Sąvoka „šalys“ – Tarpvalstybinio pobūdžio bylos“

Byloje C-627/17

dėl *Okresný súd Dunajská Streda* (Dunaiska Stredos apylinkės teismas, Slovakijos Respublika) 2017 m. rugsėjo 18 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. lapkričio 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ZSE Energia, a.s.

prieš

RG,

dalyvaujant

ZSE Energia CZ, s.r.o.,

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro aštuntosios kolegijos pirmininkas F. Biltgen, einantis dešimtosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai E. Levits (pranešėjas) ir M. Berger,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos M. J. Castello-Branco, L. Inez Fernandes ir M. Figueiredo,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Heller ir A. Tokár,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: slovakų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 861/2007, nustatančio Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (OL L 199, 2007, p. 1), iš dalies pakeisto 2013 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 517/2013 (OL L 158, 2013, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 861/2007), 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *ZSE Energia, a.s.* ir GR ginčą dėl skolos, kurią sudaro 423,74 EUR kaip pagrindinė suma, išieškojimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 861/2007

3 Reglamento Nr. 861/2007 7 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<…> Kliūtys, trukdančios teismo sprendimą priimti greitai ir nedidelėmis išlaidomis, padidėja tarpvalstybinio pobūdžio bylų atveju. Todėl būtina nustatyti Europos procedūrą, skirtą ieškiniams dėl nedidelių sumų nagrinėti <…> Šia Europos procedūra turėtų būti siekiama sudaryti geresnes galimybes pasinaudoti teise kreiptis į teismą. <…>“

4 Šio reglamento 8 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra turėtų supaprastinti ir pagreitinti ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimą tarpvalstybinio pobūdžio bylose ir sumažinti išlaidas, be valstybių narių įstatymais nustatytų galimybių, kurios nesikeičia, pasiūlant papildomą pasirenkamą priemonę. <…>“

5 Minėto reglamento 11 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Siekiant palengvinti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros pradėjimą, ieškovas turėtų pateikti prašymą teisme, užpildydamas standartinę ieškinio formą. <…>“

6 To paties reglamento 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas nustato Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, skirtą supaprastinti ir pagreitinti ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimą tarpvalstybinio pobūdžio bylose ir sumažinti išlaidas. Bylos šalims Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra alternatyvi valstybių narių įstatymuose numatytoms procedūroms.“

7 Reglamento Nr. 861/2007 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį, kai ieškinio suma, neskaičiuojant palūkanų, išlaidų ir sąnaudų, neviršija 2 000 EUR tuo metu, kai kompetentingas teismas gauna ieškinio formą. Visų pirma reglamentas netaikomas mokesčių, muitų ar administracinėms byloms arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus (*acta jure imperii*).“

8 Šio reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Šiame reglamente tarpvalstybinio pobūdžio byla – byla, kai bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje kreipiamasi į teismą.

<…>

3. Bylos tarpvalstybinio pobūdžio nustatymo laikas yra data, kai kompetentingas teismas gavo ieškinio formą.“

9 Minėto reglamento 4 straipsnio 3 dalyje nurodyta:

„Jei ieškinys nepatenka į šio reglamento taikymo sritį, teismas apie tai informuoja ieškovą. Išskyrus atvejus, kai ieškovas ieškinį atsiima, teismas pradeda jį nagrinėti pagal atitinkamą proceso teisę, taikomą valstybėje narėje, kurioje vykdoma procedūra.“

10 Šio reglamento 19 straipsnyje numatyta:

„Pagal šio reglamento nuostatas Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai taikoma valstybės narės, kurioje vykdoma procedūra, proceso teisė.“

Slovakijos teisė

11 Pagal pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Įstatymo Nr. 160/2015, nustatančio Civilinio proceso kodeksą, 60 straipsnį „proceso šalimis“ laikomas ieškovas ir atsakovas.

12 Į bylą įstojusi šalis šio kodekso 81 straipsnyje apibrėžiama kaip asmuo, kuris nagrinėjamoje byloje dalyvauja ieškovo arba atsakovo pusėje ir yra teisiškai suinteresuotas proceso baigtimi.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

13 *ZSE Energia*, turinti buveinę Bratislavoje (Slovakijos Respublika), kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su prašymu priteisti 423,74 EUR sumą, neskaitant delspinigių, pasinaudodama Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra.

14 *ZSE Energia* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė savo prašymą naudodama A formą, pateiktą Reglamento Nr. 861/2007 I priede; joje ji buvo įrašyta kaip pirmoji ieškovė.

15 Be to, šioje prašymo formoje kaip antroji ieškovė įtraukta *ZSE Energia CZ, s.r.o.*, įsteigta Čekijos Respublikoje. Minėtame prašyme buvo nurodyta, kad *ZSE Energia CZ* ir *ZSE Energia* buvo sudariusios sutartį, pagal kurią *ZSE Energia CZ* už atlygį *ZSE Energia* teikė tam tikrų skolų, kaip suteiktos RG, kurios buveinė buvo Vojka nad Dunajom (Slovakijos Respublika), administravimo ir išieškojimo paslaugas.

16 Antroji ieškovė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atskirame dokumente, pridėtame prie minėto prašymo, pareiškė, kad pagal Civilinio proceso kodekso 81 straipsnį nagrinėjamoje byloje dalyvauja kaip įstojusi šalis, kadangi yra teisiškai suinteresuota bylos baigtimi.

17 Naudodamas B formą, pateiktą Reglamento 861/2007 II priede, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abiejų ieškovių paprašė pataisyti A formą. Jis pažymėjo, kad nagrinėjamame prašyme buvo pateikti su abiem ieškovėmis susiję duomenys, tačiau formoje buvo nurodyta, kad skola turėjo būti sumokėta tik pirmajai ieškovei. Manydamas, kad antroji ieškovė nebuvo tikroji ieškovė, jis paprašė, jog prašymo formoje būtų nurodyta tik pirmoji ieškovė arba kad ši forma būtų užpildyta nurodant, kokią skolos sumą atsakovė turi sumokėti antrajai ieškovei.

18 Atsakydama į šį prašymą, *ZSE Energia* perdavė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui tinkamai pataisytą A formą, kurioje tik ši bendrovė buvo nurodyta kaip „ieškovė“, o *ZSE Energia CZ* joje nurodyta tik kaip „į bylą įstojusi šalis“.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar jo nagrinėjama byla yra tarpvalstybinio pobūdžio ir patenka į Reglamento Nr. 861/2007 taikymo sritį.

20 Tokiomis aplinkybėmis *Okresný súd Dunajská Streda* (Dunaiska Stredos apylinkės teismas, Slovakijos Respublika) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalies sąvoka „viena iš šalių“ turi būti aiškinama kaip apimanti ir „įstojusią į bylą šalį“, t. y. byloje dalyvaujantį asmenį, kuris nėra nei ieškovas, nei atsakovas, o įstoja į bylą palaikyti ieškovo arba atsakovo reikalavimų?

2. Jeigu „įstojusios į bylą šalies“ negalima laikyti „šalimi“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalį:

Ar byla tarp ieškovo ir atsakovo, pradėta pateikus <…> A formą, patenka į Reglamento Nr. 861/2007 taikymo sritį, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 1 dalį, jeigu ieškovo ir atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta yra toje pačioje valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą, ir tik „įstojusi į bylą šalis“ turi nuolatinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

21 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip: sąvoka „šalys“ apima tik ieškovą ir atsakovą pagrindinėje byloje ar ir „į bylą įstojusią šalį“, kuri byloje dalyvauja vienos ar kitos pagrindinės bylos šalies pusėje.

22 Visų pirma reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalyje neapibrėžta „šalių“ sąvoka ir šiuo klausimu nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę. Pagal suformuotą jurisprudenciją iš reikalavimų vienodai taikyti Sąjungos teisę ir iš lygybės principo matyti, kad Sąjungos teisės nuostatoje, kuri dėl prasmės ar taikymo srities nustatymo aiškiai nenurodo valstybių narių teisės, vartojamos sąvokos paprastai visoje Europos Sąjungoje aiškintinos autonomiškai ir vienodai (žr., be kita ko, 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Bichat ir kt.*, C-61/17, C-62/17 ir C-72/17, EU:C:2018:653, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

23 Šiomis aplinkybėmis minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalyje esanti „šalių“ sąvoka Sąjungos teisės sistemoje turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai.

24 Šiuo klausimu reikia pažymėti, pirma, kad, remiantis vien Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalies formuluote, negalima neabejojant teigti, jog „šalių“ sąvoka neapima ir „į bylą įstojusios šalies“ sąvokos.

25 Antra, kalbant apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilusias abejones dėl „šalių“ sąvokos aiškinimo, atsižvelgiant į galimą Reglamento Nr. 861/2007 versijos slovakų kalba nenuoseklumą, reikia priminti, kad Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į versijas, parengtas visomis Sąjungos kalbomis. Dėl Sąjungos teisės nuostatos teksto įvairių kalbinių versijų neatitikimų nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą (2016 m. kovo 1 d. Sprendimo *Alo ir Osso*, C-443/14 ir C-444/14, EU:C:2016:127, 27 punktas).

26 Kiek tai susiję su Reglamento Nr. 861/2007 bendra struktūra, reikia pažymėti, kaip tai padarė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad šiame reglamente numatomos tik ieškovo ir atsakovo pagrindinėje byloje teisės ir pareigos. Taigi šio reglamento I ir III prieduose pateiktas ieškinio A ir C formas turi užpildyti atitinkamai prašymą pateikianti šalis, tai yra „ieškovas“ (A forma), ir atsakovės, t. y. „atsakovas“ (C forma). Tačiau, išskyrus ieškinio formų skiltis, kurios pagal Reglamentą Nr. 861/2007 skirtos kompetentingam teismui, jokia kita skiltis nenumatyta kitiems asmenims, kurie galimai susiję su pagrindine byla.

27 Taigi, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 861/2007 bendrą struktūrą, galima daryti išvadą, kad nenumatytas į bylą įstojusių šalių dalyvavimas šiame reglamente nurodytose bylose.

28 Šį vertinimą patvirtina pats Reglamento Nr. 861/2007 tikslas. Iš tiesų šio reglamento 7 ir 8 konstatuojamosiose dalyse ir 1 straipsnyje teigiama, kad Europos procedūros, kuri yra alternatyvi, tikslas yra trejopas. Ja siekiama sudaryti sąlygas smulkius tarpvalstybinio pobūdžio ginčus išnagrinėti pagal paprastesnę, pagreitintą ir ne tokią brangią procedūrą. Toks tikslas negalėtų būti pasiektas, jeigu pagal nustatytą procedūrą būtų leidžiama dalyvauti trečiajam asmeniui, kaip antai į bylą įstojusiai šaliai.

29 Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia priminti, kaip savo pastabose nurodė Slovakijos vyriausybė ir Komisija, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/2421, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 861/2007 (OL L 341, 2015, p. 1), išreiškė pageidavimą neišplėsti tarpvalstybinio pobūdžio bylų sąvokos, nepaisydamas tuo tikslu Komisijos pateikto pasiūlymo [COM (2013) 794 *final*]. Šis Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimas būtų pažeistas, jei to, kad į bylą įstojusio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ieškovo ir atsakovo gyvenamosios vietos valstybė narė, pakaktų, jog Reglamento Nr. 861/2007 taikymo sritis būtų išplėsta tiek, jog apimtų tokią bylą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.

30 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 861/2007 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „šalys“ apima tik ieškovą ir atsakovą pagrindinėje byloje.

Dėl antrojo klausimo

31 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 861/2007 2 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad byla patenka į šio reglamento taikymo sritį, jei ieškovo ir atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra toje pačioje valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą.

32 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad Reglamento Nr. 861/2007 2 straipsnio 1 dalimi šio reglamento taikymo sritis aiškiai apribojama tarpvalstybinio pobūdžio bylomis. Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, kaip Teisingumo Teismas ją išaiškino šio sprendimo 30 punkte, tarpvalstybinio pobūdžio byla apibrėžiama kaip byla, kai ieškovo ir (arba) atsakovo nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei teismas, į kurį kreipiamasi.

33 Todėl byla, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai ieškovo ir atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra toje pačioje valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą, nepatenka į Reglamento Nr. 861/2007 taikymo sritį.

34 Siekiant išsamumo, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 861/2007 8 konstatuojamąją dalį šis reglamentas yra priemonė, kuri, kai įvykdomos nustatytos jo taikymo sąlygas, papildo valstybių narių teisės aktuose nustatytas galimybes.

35 Taigi tuomet, kai ieškinys nepatenka į Reglamento Nr. 861/2007 taikymo sritį, taikoma valstybės narės, kurioje nagrinėjama byla, proceso teisė. Esant tokiai situacijai, pagal šio reglamento 4 straipsnio 3 dalį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi apie tai informuoti ieškovą ir, jei ieškovas savo ieškinio neatsiima, turi jį išnagrinėti pagal taikomą nacionalinę proceso teisę.

36 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 861/2007 2 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad ginčas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai ieškovo ir atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta yra toje pačioje valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą, nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

37 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 861/2007, nustatančio Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, iš dalies pakeisto 2013 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 517/2013, 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad „šalių“ sąvoka apima tik ieškovą ir atsakovą pagrindinėje byloje.**

2. **Reglamento Nr. 861/2007, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 517/2013, 2 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, Reglamento Nr. 861/2007 2 straipsnio 1 dalis ir 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad ginčas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai ieškovo ir atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta yra toje pačioje valstybėje narėje, kurioje kreipiamasi į teismą, nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.**

Parašai.